

دکتر مهرانگیز منوچهریان
وکیل پایه یک دادگستری

پنجمین کنگره صلح جهانی بر اساس حکومت قانون از ۲۱ تا ۲۵ ژوئیه برابر ۳۰ تیر سوم مردادماه سال جاری در بلگراد با حضور جمع کثیری از وکلای دادگستری و شخصیت های قضائی کشورهای مختلف تشکیل یافت. از ایران جناب آقای ارسلان خلعتیری و بانو دکتر مهرانگیز منوچهریان و آقای محمود منصوری وکلای محترم دادگستری شرکت داشتند و در موضوعات مورد بحث کنگره نظرات مفید و مؤثر آنها توجه شرکت کنندگان را جلب نموده است. ذیلا گزارش کار کنگره که با نوبی ارجمند دکتر منوچهریان تهیه کرده اند برای مزید استفاده همکاران و خوانندگان درج میشود:

گزارش پنجمین مجمع عمومی مرکز صلح جهانی از طریق حقوق

مقدمه

سیاری از جامعه شناسان تا چندی پیش بر این عقیده بودند که جنگ یکی از حالات ضروری زندگی اجتماعی است و بشر در سایه جنگ به ترقی علمی و عملی نائل میآید. بنظر این جامعه شناسان زندگی فرد و مصائبی که در زندگی بدان گرفتار میآید چندان اهمیتی ندارد و آنچه مهم است تکامل و بقای نوع بشر است که آنها با جنگ میسر میشود. اختراعات بزرگ به علت جنگ پدید آمده و همین جنگ زندگی بشر را از غار نشینی به شهر نشینی و حتی تسخیر فضا کاشانده است.

این عقیده اگر با وسائل جنگی اواسط قرن بیستم سازگار بود با وسائل جنگی امروز مطلقاً سازگار نیست. جنگ امروز دیگر با دلیری و اخلاق و انسانیت و فضائل برجسته انسانی نمیتواند سروکار داشته باشد و سلاح های هسته ای چنان مهیب و مخرب است که غالب و مغلوب هر دو را با خاک یکسان میکند و در صحنه زمین وجودی از بشر بجا نمیگذارد تا سخنی از تکامل و بقای وی بمیان آید خلاصه نه فرد میماند و نه نوع.

تمدن امروز ما به مرحله ای رسیده است که دیگر به جنگ نیازی ندارد

و هیچ جامعه شناسی نمیتواند ادعا کند که باز هم جنگ میتواند تکامل در این تمدن پدید آورد. رقابت های بزرگ عرصه ای دیگر غیر از جنگ و سلاح های جهانسوز جنگی یافته. رقابت علمی، رقابت در کشف علل بیماریهای درمان ناپذیر، رقابت در تسخیر فضا، رقابت در شناختن قوانین طبیعت و استخدام این قوانین و رقابت در کسب فضائل اخلاقی بخوبی میتواند عرصه ای برای تکامل و ترقی بشر فراهم آورد.

اعلامیه جهانی حقوق بشر که در اواخر جنگ جهانی دوم تدوین یافت این حقیقت را آشکار کرده بود و دولتهای جهان با قبول این اعلامیه تمایل خود را به صلح و شناسائی آزادی ملل و افراد نشان دادند و از آنجا که خطر جنگ هیچگاه از جامعه بشری دور نمیشود، علمای حقوق و قضات کشورهای مختلف جهان بدین فکر افتادند که با ترویج حقوق و مبانی اخلاقی و حفظ صلح نوع بشری را از خطر جنگ و نابودی برهانند و مرکز صلح جهانی از طریق حقوق بهمین منظور تشکیل یافته است.

این مرکز سازمانی بین المللی و غیر دولتی است که از قضات و حقوقدانان و استادان حقوق و مشاوران حقوقی تقریباً ۱۴۰ کشور و ناحیه تشکیل یافته است که با یکدیگر برای حکومت قانون و تاسیسات حقوقی به منظور استقرار صلح از طریق حقوق همکاری میکنند.

دبیرخانه این مرکز در ژنو (۱) (سوئیس) است که اولاً تحقیقات مربوط به حقوق بین المللی کشورهای مختلف را رهبری میکند و ثانیاً مرکزی برای تبادل اطلاعات حقوقی و مشاغل حقوقی بین المللی است. مجمع عمومی این مرکز هر دو سال یک بار در یکی از کشورهای تشکیل میشود.

هدف این مرکز چنانکه دیدیم استقرار صلحی پایدار در جهان است و برای این کار تقاضای عضویت کلیه حقوقدانانی را می پذیرد که حقوق را وسیله استقرار صلح در جهان میدانند.

در سال ۱۹۶۳ اولین مجمع عمومی مرکز در آن تشکیل یافت و در ۱۹۶۵ در واشنگتن و ۱۹۶۷ در ژنو و در ۱۹۶۹ در بانگکک (پایتخت سیام یا تایلند) و امسال نیز این مجمع از ۲۱ تا ۲۵ ژوئیه در بلگراد پایتخت یوگسلاوی که از نظر جغرافیائی چهارراه شرق و غرب است تشکیل شد.

در سال ۱۹۶۷ این مرکز تصمیم گرفت که مجمعی بین المللی از قضات تشکیل دهد و این مجمع در همان سال در ژنو تشکیل یافت و آقای وارن رئیس وقت دیوان عالی کشور امریکا به ریاست آن انتخاب شد و چهار رئیس ناحیه‌ای برای چهار ناحیه از جهان انتخاب شدند و این روسا بر حسب وسعت و کثرت جمعیت ناحیه خود تعدادی نایب رئیس داشتند. در همان سال وزیر وقت دادگستری ایران و رئیس دادگاه عالی انتظامی قضات ایران و تعدادی هم از قضات و حقوقدانان ایران در این مجمع شرکت داشتند و رئیس دادگاه عالی انتظامی قضات ایران (مرحوم محمد مجلسی) به نایب رئیسی قسمت خاور میانه مجمع قضات انتخاب شد.

این مجمع بین المللی قضات امسال سومین جلسه خود را در بلگراد تشکیل داد. جلسات این مجمع با جلسات مرکز صلح جهانی از طریق حقوق مقارن است. (متأسفانه امسال در این مجمع بین المللی از ایران فقط یک قاضی شرکت کرده بود).

پنجمین مجمع عمومی

مرکز صلح جهانی از طریق حقوق

در روز چهارشنبه بیست و یکم ژوئیه ۱۹۷۱ (مصادف با سیام تیر ماه ۱۳۵۰ شمسی) پنجمین مجمع عمومی مرکز صلح جهانی از طریق حقوق در شهر بلگراد پایتخت کشور یوگسلاوی با حضور چهار هزار نفر از علمای حقوق و قضات تقریباً ۱۴۰ کشور به ریاست آقای دکتر چارلز رابین از آمریکا (که رئیس این مرکز نیز هست) تشکیل یافت. آقای دکتر چارلز رابین و کیل دادگستری و استاد حقوق است.

در این مجمع عده‌ای از بزرگان سیاست و حقوق جهان از جمله رئیس مجمع عمومی سازمان ملل متحد، رئیس سابق و رئیس فعلی دیوان عالی کشور آمریکا، آقای رنه کاسن از فرانسه، رئیس دیوان عالی کشور نروژ و معاون دبیر کل یونسکو (سازمان فرهنگی و تربیتی ملل متحد) و رئیس دیوان عالی کشور ژاپن شرکت داشتند.

آقای دکتر راین بعد از خیر مقدم به شرکت کنندگان پیام رئیس جمهور آمریکا و پیام آقای اوتانت دبیر کل سازمان ملل متحد را در مجمع خواند. در این پیام رئیس جمهور آمریکا و دبیر کل سازمان ملل متحد اهمیت حقوق را در حل مشکلات جهانی یاد آور شده بودند.

سخنرانان نیز هر یک بنوبه خود از مرکز صلح جهانی از طریق حقوق و مطالعات و تحقیقات گرانهای اعضاء آن در زمینه پیشنهاد اصلاح قوانین و تدوین قوانین جدید تجلیل کردند و از اهمیت حقوق و وظیفه مردم حقوق‌دان در حل مشکلات جهانی سخن گفتند.

آقای دکتر راین در نطق جامع و علمی خود گفت:

در تاریخ جهان مجمع ما بزرگترین مجمع رهبران حقوقی است که در اینجا تشکیل یافته و ما بیش از هر مجمع بین المللی دیگر برای تدوین و اجرای حقوق در جهان مسئولیت داریم. یکی از خصائص بارز در زندگی بشر امروز استمداد از قانون است. قانون برای اصلاح نظام حقوقی کهنه، یا قانون برای تنظیم حوائج تازه بشری. ملتها یکی پس از دیگری در رعایت دقیق قانون بسا تجدید نظر در قوانین خود میکوشند و میخواهند با اصلاح نظام قضائی خود به احتیاجی که به ترقی و تکامل پدید آمده جواب گویند.

از مسائل بزرگ جنگ و صلح گرفته تا مسائل روز افزون اجتماعی و اقتصادی هر ملتی میخواهد که راه حل هر مسئله‌ای در قانون و قرارداد و عهد نامه های داخلی و بین المللی پیش بینی شود.

قوه مقننه و مجامع حقوقی هر کشور از نظر اصلاح و وضع قانون برنامه‌ای

وسیع درپیش دارند. در ۲۵ سال اخیر بیش از سراسر دوره تاریخ زندگی بشری قواعد حقوق بین المللی به وجود آمده و با آنکه سازمان ملل متحد مجمع قانونگذاری جهانی نیست و چنین مجمعی نیز وجود ندارد، در حدود دو بیست نمایندگی سازمان ملل متحد قواعد و سننی وضع میکنند که خواه ناخواه منشاء حقوق میشوند و پیمانها و قرارداد های سازمان ملل متحد هنگامی قانون میشوند که قوه قانونگذاری هر ملتی آنها را بپذیرد.

جهان عرصه بزرگ تعاون و همکاری است. بر اثر سرعت روز افزون معاملات موسسات بین المللی، سفرهای روز افزون و روابط روز افزون افراد و ملل با یکدیگر خواه و ناخواه بر قدرت تاثیر و دامنه شمول و اهمیت و قبول عامه قانون معاملات و حقوق تجاری افزوده شده است.

آقای دکتر راین اخیراً کتابی نوشته بنام «حقوق بین الملل» این کتاب از نظر اشتمال قواعد حقوقی بین المللی و ذکر سوابق تاریخی حقوق بین الملل گنجینه‌ای بس گرانبها بشمار می‌آید. وی در این کتاب به همه حقوق‌ها، حتی حقوق کشورهای شرقی و اسلام نظر داشته است. وی در نطق خود نیز بدین کتاب اشاره کرد و گفت: «استمداد از حقوق که صفت بارز عصر ماست در این کتاب بخوبی نشان داده شده است.

هنگامیکه حکومت‌های جهان توافق کردند که فضا را برای آزمایش سلاح‌های خود بکار نبرند این توافق را در قرار دادی مجسم کردند و همین قرار داد قاعده‌ای دیگر بر مجموع قواعد حقوق بین المللی می‌افزاید.

در حقوق داخلی نیز استمداد از حقوق بخوبی نمایان است. در کشور انگلستان از تغییرهای عظیم دم میزنند که پس از ۶۰۰ سال در حقوق کیفری این کشور پدید آمده است. دولت انگلستان ۷۱ کمیته مرکب از علمای جامعه شناسی و حقوق را مامور اصلاح و تغییر حقوق کیفری خود کرده است. قوه قانونگذاری انگلستان بسیاری از این گزارشها را بصورت ماده قانون در آورده و پذیرفته است قانون طلاق در ایتالیا و قانون ملی شدن بیمه در هندوستان و

قوانین جدید در کشورهای دیگر جهان دلیلی بسیار بارز از استمداد حقوق در حل مشکلات اجتماعی و اقتصادی است .

با توجه به سیر تکاملی حقوق باید گفت که دیگر کشتن انسان نباید وسیله حل اختلاف باشد حقوق بین الملل برای آنکه بتواند مقبول همه کشورها باشد باید همان اعتدال و استحکام عقلی و ظرافت قوانین داخلی را داشته باشد .
کار مجمع ما گذشته از یک کار علمی ارشادی نیز هست . مجمع ما باید مردم جهان را با تحول حقوقی جدید و اصولی که باید راهنمای حقوق باشد آشنا کند مجمع ما باید اطلاعات حقوقی را در دسترس همه مردم جهان بگذارد و عطشی را که در این مردم برای اصلاح جامعه از طریق حقوق پدید آمده فرو نشاند .
آقای راین به برنامه کار مجمع عمومی نیز اشاره کرد ، که اندکی به تفصیل از آن سخن خواهیم گفت .

نظر به برنامه کار این مرکز و مجمع عمومی آن ما را بدین نکته واقف میکند که هدف استخدام قوای عقلی و علم در راه پیشرفت مقاصد انسانی و صلح است .

از نظر حقوق بین الملل روابط همه جانبه کشورها با یکدیگر تعارضاتی پیش می آورد که منشور ملل متحد راه حل این تعارضات را پیش بینی کرده و یکی از این راه حلها مراجعه به دیوان دادگستری لاهه است . بدیهی است که این طرق برای حل تعارضات کافی نیست و این مرکز و مجمع بین المللی قضات که وابسته به آن است میکوشد که افراد بشری را برای قبول اعلامیه جهانی حقوق بشر تربیت کند .

موضوعاتی که در مجمع عمومی این مرکز و مجمع بین المللی قضات بحث شد عبارت است از :

۱- تجدید نظر در باره منشور ملل متحد .

۲- تاسیس یک دادگاه کیفری بین المللی .

- ۳- دیوان دادگستری بین المللی و توسعه سازمانهای بین المللی .
- ۴- مشورت بادیوان دادگستری بین المللی در حل مشکلات بین المللی .
- ۵- وساطت و آشتی و داوری از طریق سازمانهای ناحیه ای .
- ۶- حقوق و محیط .

این مجمع برای کشورهای طرحهایی درباره مبارزه با مشکلات ناشی از توسعه صنعت را پیشنهاد کرد مانند طرح مبارزه با آلودگی هوا ، مبارزه با آلودگی دریا و راههای آبی بین المللی و طرز استفاده سالم از دریا و توسعه صلاحیت قضائی کشورها در بستر اقیانوسها .

۷- مسائل اجتماعی و بین المللی مانند تشکیل شرکتها در جامعه سوسیالیست و حل اختلافات ناشی از سرمایه گذاری در این کشورها .

۸- حقوق خصوصی و حقوق فردی نیز در مباحث این مجمع جائی مشخص داشت و حقوقی که در باره آن مخصوصا در این مجمع بحث شد عبارت است از حق اعتزال .

حق اعتزال را روزنامه های ما به حق خلوت هم ترجمه کرده اند که البته اعتزال بهتر است و غرض از این حق این است که اعمال و اقوال خصوصی فرد از تعرض دولت و افراد دیگر مصون باشد .

۹- حق عضویت در شرکت .

۱۰- حق داشتن سطح زندگی متناسب .

۱۱- حق تعلیم و تربیت .

۱۲- حق تصدی مشاغل .

۱۳- حق شکایت به مراجع بین المللی .

۱۴- حق سفر به داخل و خارج .

۱۵- حق کسب خبر .

البته از مسائل دیگر حقوقی مانند مساعدت به پناهندگان و مهاجران و اشخاص بی تابعیت و مستمند و معاضدت قضائی و مسائل حقوقی ناشی از شهر

سازی و جرائم شهری (یعنی جرائمی که در شهرها بیشتر از روستاها اتفاق میافتد مانند جعل و کلاهبرداری و مسائل حقوقی مربوط به حمل و نقل و آلودگی شهرها از نظر بهداشت و مسئولیت ناشی از فعالیت مغز الکترونیک) در این مجمع بحث شد.

این مجمع به بسیاری کمیته تقسیم شده بود بطوریکه هر يك از چهار هزار نفر شرکت کننده در این مجمع میتواند در کمیته‌ای که متناسب با تخصص علمی و ذوق و علاقه او بود شرکت کند.

هر کمیته‌ای مسئله مربوط به خود را مطرح میکرد و شرکت کنندگان در آن مورد اظهار نظر و بحث میکردند و نتیجه بحث را به مجمع عمومی نهائی تقدیم میکردند.

از بعد از ظهر روز افتتاح تا روز ۲۴ ژوئیه که ساعت دو و نیم بعد از ظهر مجمع عمومی نهائی تشکیل شد و چهار ساعت نیز بطول انجامید، کمیته‌ها بطور مرتب صبح و عصر کار میکردند.

کمیته‌ها هر کدام يك هیئت رهبری داشتند و هر يك از افراد این هیئت مقاله‌ای را که درباره مسئله مورد بحث نوشته بودند میخواندند و اعضاء شرکت کننده نظر خود را ابراز میداشتند.

سومین مجمع جهانی قضات

در روز دوم کنفرانس مرکز صلح جهانی از طریق حقوق سومین مجمع جهانی قضات تشکیل یافت. در این مجمع قضات بیش از ۱۱۴ کشور شرکت کرده بودند، رئیس دیوان کشور ژاپن و یوگسلاوی و نروژ و آمریکا و فرانسه از جمله شرکت کنندگان در این مجمع بودند. چنانکه قبلاهم گفتیم از ایران فقط يك قاضی در این مجمع شرکت داشت.

برای آنکه اهمیت مسئولیت مدنی و فرضیه‌های مختلف مسئولیت ناشی از خطر یا خطا نشان داده شود مجمع جهانی قضات مجامع‌های دیگری تشکیل داد که در آن چند کشورشاکلی و مشتکی عنه بودند و هر يك از دو طرف دعوی

بر اثبات ادعای خود و رد ادعای طرف دلیلی از فرضیه های حقوقی میآورد و نتیجه محاکمه این شده که کشورها برای حل دعاوی ناشی از مسئولیت باید معیاری مشترک را بپذیرند .

کمیته سازمان ملل متحد

برنامه کمیته مرکزی مجمع در روز ۲۴ ژوئیه عبارت بود از :

۱- حقوق و تکالیف- رئیس این کمیته استاد رنه کاسن بود و آقای دکتر منوچهر گنجی رئیس دانشکده حقوق دانشگاه تهران نیز مقاله ای برای طرح در این کمیته نوشته بود که بسیار جالب بود .

۲- معاضدت قضائی .

۳- گامی برای تاسیس يك محکمه کیفری بین المللی .

تشریفات اهداء جوایز

مرکز صلح جهانی از طریق حقوق

این مرکز به هفت نفر از زنان حقوقدان که با کارهای علمی و اجتماعی خود در سطح ملی و بین المللی در راه استقرار صلح کوشیده اند جایزه ای اعطاء کرد .

تشریفات اهداء این جوایز در روز دوم کنفرانس مرکز صلح جهانی از طریق حقوق (۲۲ ژوئیه ۱۹۷۱) ضمن ضیافت ناهاری با حضور کلیه شرکت کنندگان از ۱۴۰ کشور انجام شد .

آقای دکتر چارلز راین در این جلسه گفت :

برای ما بسیار مایه مسرت و مباهات است که می بینیم زنان با فعالیت های علمی و اجتماعی خود در راه استقرار صلح در جهان میکوشند . کشورهایی هستند که با اهمیت سیاسی و بین المللی خود زمام رهبری را به زن سپرده اند و آن زنان با مبارزات سیاسی خود و توفیق در این مبارزات بخوبی نشان داده اند که میتوانند از عهده مسئولیتهای بزرگ اجتماعی و سیاسی بر آیند .

امروز مسئله تساوی حقوق زن و مرد مطلبی حل شده است زیرا کشورهای

در حال توسعه و حتی کشورهای عقب افتاده آنرا پذیرفته اند و ناچار از اجرای آن هستند .

زنان از جهتی دیگر نیز بیش از مردان میتوانند به صلح خدمت کنند زن کانون مهر و عاطفه است ، همین زن با تربیت صحیح فرزند خود او را از مصائب جنگ با خبر میکند و از همان گهواره آئین مردمی و دوستی همزود را به وی می آموزد . زن نه تنها در افسانه ها بلکه در واقع سرچشمه حیات است و این سرچشمه میتواند درخت دشمنی را بر کند و نهال دوستی و برابری را در دلها بنشانند . شاید اگر نتوانیم بگوئیم غیر ممکن بوده است میتوانیم بگوئیم که نادر بوده است که زن طراح نقشه جنگ باشد .

زن میتواند به فرزند خود بیاموزد که جنگ با فقر و بد بختی و بیماری و گرسنگی و مصائب گوناگون و حتی بانستی نوع بشر همراه است و فقط در سایه صلح است که جامعه امروز بشر میتواند راه خوشبختی و تکامل را به پیماید .

زنائی که امروز بدریافت جایزه صلح این مرکز نائل میشوند نه تنها از زنان برجسته و بزرگوار بشری هستند بلکه وجود این زنان ثابت میکند که جامعه بشری بخوبی میتواند بر اصابت نظر و استعداد و راهنمایی زن ایمان داشته باشد .

آقای راین پس از نطق کوتاه خود با اتفاق خانم ماریون دنت زل (مؤسس و رئیس مرکز صلح جنوب کالیفرنیا و وابسته به مرکز صلح جهانی از طریق حقوق) جوایز برندگان را اهداء کردند .

جایزه نشانی است از طلا که روی آن به زبان لاتین عبارت (صلح جهانی از طریق حقوق) کنده اند و فرمائی نیز ضمیمه این نشان است که تعلق آنرا به برنده جایزه مسجل میکند .

برندگان جوایز به ترتیبی که معرفی شدند عبارتند از :

۱- خانم میلدرد بیکس بی وکیل دادگستری و مشاور حقوقی رئیس کمیته مهمانداری اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان عضو مرکز صلح جهانی از طریق

حقوق و عضو رابط اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان در مرکز صلح جهانی از طریق حقوق .

۲- خانم دکتر مریم رونی و کیل دادگستری و مشاور حقوقی عضو اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان و عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق .

۳- دکتر مهر انگیز منوچهریان و کیل دادگستری و مشاور حقوقی، رئیس سابق اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان و عضو کمیته اجرائی و نماینده پارلمانی آن اتحادیه ، عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق (کمیته اصلاح قوانین) عضو کانون بین المللی وکلای دادگستری، عضو انجمن امریکائی حقوق بین الملل و اولین برنده جایزه صلح حقوق بشر سازمان ملل متحد .

۴- خانم هلکا پدرسین قاضی دیوان عالی کشور نروژ و عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق .

۵- خانم استلا سولیوتی وزیر سابق دادگستری قبرس ، عضو اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان و عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق .

۶- خانم آدل . اسپرینگو عضو اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان و عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق .

۷- خانم نای یونگ لی چیونگ همسر نخست و زیر سابق کره جنوبی ، عضو اتحادیه بین المللی زنان حقوقدان ، عضو مرکز صلح جهانی از طریق حقوق ، رئیس دانشکده حقوق و رئیس انجمن معاضدت قضائی آن کشور .

اینجانب عضو این مرکز هستم و علاوه بر دعوتی که برای شرکت در مجمع عمومی داشتم دعوت داشتم که برای گرفتن جایزه صلح جهانی از طریق حقوق در ضیافتی که بدین منظور داده میشود شرکت کنم . هنگامیکه نامه این مرکز دائر به تعلق جایزه به اینجانب رسید از توصیفی که نصیب زن ایرانی شده است خوشوقت شدم و خدا را شکر کردم و اگر حقیقت را بخواهیم این جایزه در ایران به زنی خاص تعلق ندارد و مرکز صلح جهانی از طریق حقوق با اعطاء این جایزه فعالیت و خدمت و استعداد زن ایرانی را در خدمت به جامعه بشری و حفظ صلح

جهانی پسندیده است و از آنجا که خواه ناخواه باید برای تجلی این احساس
مرکز صلح نسبت به زن ایرانی مظهری در خارج نیز وجود داشته باشد اینجانب
انتخاب شده بودم .

با کسب اجازه از پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر
که همیشه بزرگترین حامی حقوق و مشوق فعالیت های علمی و اجتماعی هستند ،
اینجانب به بلگراد رفتم و در مجمع عمومی و کمیته های مربوط به حقوق بین-
الملل و تهیه طرحهای قانونی و در ضیافت ناهاری هم که برای اعطاء جوایز ترتیب
یافته بود شرکت کردم .

مجمع عمومی نهائی

کمیته های مجمع عمومی و همچنین مجمع جهانی قضات نتیجه بحث های
خود را به مجمع عمومی تقدیم کردند و در تاریخ ۲۴ ژوئیه ۱۹۷۱ ساعت دو و نیم
بعد از ظهر مجمع عمومی نهائی تشکیل یافت . نتیجه بحث ها بصورت سی تصمیم
مدون شده بود که مجمع عمومی نهائی بیست و نه تایی آنها را با مختصر جرح
و تعدیلی تصویب کرد .

نمایشگاه کتاب

مرکز صلح جهانی از طریق حقوق برای نشان دادن ترقی حقوق کشورهای
جهان نمایشگاهی از کتاب های حقوقی کشورها ترتیب داده بود که در آن
نمایشگاه بیشتر کشورهای جهان کتب قانون اساسی و قانون مدنی و کیفری خود
را عرضه کرده بودند . همچنین کتابها و رسالات مربوط به تحقیقات و مطالعات
حقوقی اعضاء این مرکز و سازمانهای وابسته به آن نیز در این نمایشگاه عرضه
شده بود .

ضیافتها

گذشته از اینکه در مدت تشکیل کنفرانس نخست وزیر و رئیس دیوان عالی
کشور و رئیس محکمه عالی و وزیر خارجه یوگسلاوی با افتخار شرکت کنندگان در
مجمع عمومی ، هر يك ضیافتی دادند در پایان مجمع عمومی نهائی هیئت رئیسه

مجمع عمومی ورئیس دیوان عالی کشور ورئیس محکمه عالی یوگسلاوی و خود شرکت کنندگان با مساعدت هنرهای زیبای یوگسلاوی شب نشینی بسیار مجللی برپا کردند. در این ضیافت رئیس محکمه عالی یوگسلاوی از شرکت کنندگان در مجمع عمومی مرکز صلح از طریق حقوق که در واقع مهمانان کشور یوگسلاوی بودند تشکر کرد و گفت این مجمع تنها مجمع قضات و علمای حقوق نیست بلکه مجمع قانونگذاری جهانی است، آقای راین با تشکر فراوان از طرف خود و کلیه شرکت کنندگان از حضرت مارشال تیتو رئیس جمهوری یوگسلاوی ورئیس محکمه عالی و دولت و مردم آن کشور که مهمان نوازی و حمایتی را که در راه تلاشهای این مرکز برای استقرار صلح جهانی ابراز داشته اند، بسیار صمیمانه و گرانبها بوده است، پایان پنجمین دوره اجلاسی مرکز صلح جهانی از طریق حقوق را اعلام کرد.

روزیست و پنجم ژوئیه هیئت رئیسه سابق و هیئت رئیسه جدید و روسای کمیته ها جلساتی اداری داشتند.

تصمیمات مجمع عمومی

این تصمیمات هر یک مقدمه ای دارد که در آن علت اتخاذ تصمیم را ذکر میکنند و خود تصمیمات بدین قرارند.

۱- تشکر از حضرت مارشال تیتو رئیس جمهوری یوگسلاوی و هیئت دولت و مردم آن کشور که برای تشکیل مجمع عمومی مرکز صلح از طریق حقوق از هیچ مساعدتی دریغ نفرموده اند.

۲- رفتار انسانی با اسرای جنگی.

۳- ممانعت از آلودگی دریاها و نظارت در آب دریاها.

۴- محافظت منابع طبیعی اقیانوسها.

۵- شناسائی مسئولیت ناشی از تصادفات فضائی.

۶- تدوین قواعدی درباره تعریف حقوق و مسئولیتهای دولتها.

۷- بیمه سرمایه گذاریهای بین المللی.

- ۸- فواعدی یکنواخت برای داوری .
  - ۹- حفاظت منابع طبیعی زمین .
  - ۱۰- حفاظت محیط از آلودگی .
  - ۱۱- اصول سرمایه‌گذاری .
  - ۱۲- تجدید نظر در منشور ملل متحد .
  - ۱۳- نظارت در تغییرات جوی .
  - ۱۴- قرارداد همکاری ملل در باره محیط .
  - ۱۵- نظارت در مواد مخدر .
  - ۱۶- حقوق بشر .
  - ۱۷- حذف تبعیض نژادی .
  - ۱۸- کشف بسترهای اقیانوس و استفاده از آنها .
  - ۱۹- اجرای حقوق بشر .
  - ۲۰- قانون یکنواخت برای مبارزه با دزدی هواپیما .
  - ۲۱- قانون سرمایه‌گذاری برای خرید و فروش در کشورهای سوسیالیست .
  - ۲۲- حقوق و مغز الکترونیک و تکنولوژی .
  - ۲۳- توسعه صلاحیت دیوان دادگستری جهانی .
  - ۲۴- معاضدت قضائی .
  - ۲۵- استقلال قوه قضائیه و کانون و کلاء .
  - ۲۶- کمیته ملی برای وحدت قوانین تجاری .
  - ۲۷- محکمه کیفری بین‌المللی .
  - ۲۸- تأمین محاکمه‌ای عادلانه برای متهمان .
  - ۲۹- هیئت بازرسی بین‌المللی برای رسیدگی به رفتار کشور غالب با مردم نواحی اشغالی .
- طرح تصمیم سی ام بعلت اختلاف نظر در مجمع به تصویب نرسید .